

Vereniging Oud Ede

Opgericht: 10 september 1924

e-mail: info@oudede.nl, internet: www.oudede.nl

PROGRAMMA OPEN MONUMENTEN DAG EDE, 13 SEPTEMBER 2025

Thema Open Monumenten Dag : “Architectonisch Erfgoed.”

De werkgroep Erfgoed van de Vereniging Oud Ede heeft wederom een aantrekkelijk programma samengesteld.

Naast de standaard opengestelde gebouwen richten we ons dit jaar op **modernistische** en **brutalistische Post '65** gebouwen. Dit zijn in potentie toekomstige monumenten, één daarvan “Het Vijzelgemaal” is dat al!

*Het door de Vereniging ontwikkelde programma staat ook op de **website** www.oudede.nl van de vereniging.*

Gemeentehuis (Raadhuis, atoombunker, archief) (2 rondleidingen rondom en door een deel van het gemeentehuis. 1e 9.00 -10.30 uur, 2e 11.00 -12.30 uur)

Aanmelden is noodzakelijk en kan via:

gemeentearchief@ede.nl o.v.v. ‘rondleiding 13 september’, de gewenste tijd en uw naam/namen.

Een kenner van de Vereniging vertelt buiten over de architectuur van het gebouw. Daarna kunt u het gebouw ook gedeeltelijk van binnen bekijken, o.a. de studiezaal en het depot van het gemeentearchief met een aantal bijzondere gebouwtekeningen.

Het gemeentehuis kent een lange voorgeschiedenis. Felle tegenstanders van de bouw vreesden verlies van de dorps sfeer, waren tegen de sloop van woningen en hadden het smalend over ‘de muur van architect W.J. van de Jagt (Van den Broek & Bakema)’. Voorstanders omarmden juist de stedelijke ambities, prezen het grote gebaar van het moderne **Modernistische/Brutalistische** ontwerp en

spraken lovend over de verbindende kwaliteiten van deze ‘megastructuur’. De gerealiseerde westvleugel is een langgerekte gebouw met vijf onderdelen die ten opzichte van elkaar iets verspringen. Ze volgen trapsgewijs de helling van de Paasberg. Tussen beide uiteinden liggen de kantoren boven de haaks kruisende Raadhuisstraat: de ‘poort’ tot het centrum. Via het plein, de straat en het park staat het raadhuis zichtbaar en toegankelijk in verbinding met Ede en haar bewoners. Karakteristiek zijn de horizontale bandvensters en betonnen gevelpanelen, en de verticale trappenhuizen en oranje tegelstroken voor de afvoer van hemelwater. Dat laatste detail weerklinkt in de oranje betonnen balk van het waterkunstwerk dat het raadhuis en het park met elkaar verbindt

Vijzelgemaal Rioolwaterzuiveringsinstallatie (Dwarsweg 13 open van 10-16 uur)

Geschiedenis van het gemaal.

Het niet meer in werking zijnde vijzelgemaal, ontworpen door Witteveen & Bos met invloeden van Brutalisme, aan de Dwarsweg is in mei op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) aan de Dwarsweg verplaatst naar de rand van de zuivering. Het gemaal met de verdeeltoren stond eerst

midden op de zuivering en staat nu in de zuidwesthoek, waardoor het beter zichtbaar is vanaf de openbare weg. Van 1972 tot 1993 was het in functie om het binnenkomend rioolwater te zuiveren. Het complex wordt gedomineerd door een twintig meter hoog gemaal met verdeeltoren. Dat robuuste bouwwerk van beton is opgebouwd uit geometrische vormen: een driehoek, rechthoek, trapezium, cilinder en kegel. Meer informatie vindt u [hier](#).

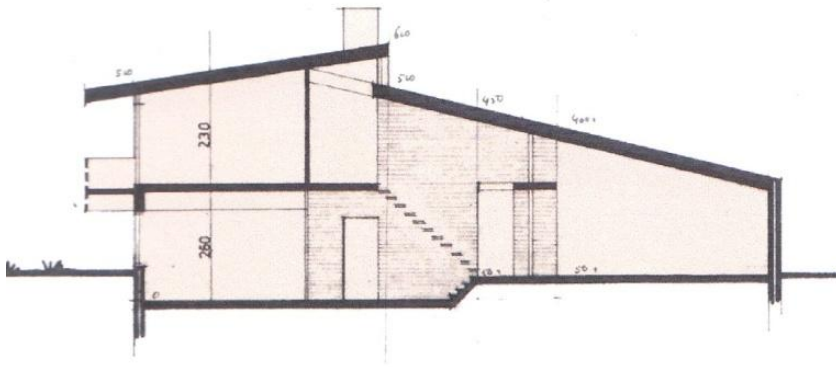
Werking

Motoren bovenin het gemaal zetten schroefvormige vijzels in werking. Die brachten het ongezuiverde rioolwater naar het hoogste punt van de installatie. Door de werking van de zwaartekracht werd het water vervolgens langs een aantal roosters, bedden en tanks geleid. Zo werden steeds kleinere afvaldeeltjes verwijderd en tussentijds zuurstof toegevoegd. Uiteindelijk stroomde het gezuiverde water uit op het oppervlaktewater. Noot: Parkeren is beperkt (12 auto's) mogelijk.

Bungalow Diepenbrocklaan 16 (open van 10-16 uur)

Aan de Diepenbrocklaan 16 is de experimentelere wederopbouwperiode goed te volgen. Deze vrijstaande modernistische bungalow uit 1966 is ontworpen door de Edese architect H. Versluis. Bij het ontwerp is het splitlevel principe toegepast met verspringende vloerniveaus. De entree en carport bevinden zich op straatniveau.

Links daarvan liggen de woon- en slaapverdieping respectievelijk iets verzonken en flink hoger. De plek waar de verspringende vloerniveaus bij elkaar komen wordt in het ontwerp op drie manieren geaccentueerd: door een verticale vensterstrook, een overgang van rood naar geel

metselwerk en een 'breuk' met bovenlichten in het flauw hellende dak. De veranda en carport zijn uitgevoerd in donkerbruin geschilderd hout. Dat verbindt de woning met de tuin.

POTHOVEN (open van 10-16 uur)

Gelegen aan de Lunterseweg 40. De familie Duijzer stelt hun compleet gerestaureerde boerderij voor u open. De vervallen T-huis boerderij met een rieten schilddak is volledig gerestaureerd en u heeft de **unieke** gelegenheid om alles te weten te komen over het restauratieproces van deze bijzondere boerderij.

Lammert van de Bospoort, het oudste winkeltje van Ede (open van 10.00-17.00 uur)

Het winkeltje van Lammert van de Bospoort, Amsterdamseweg 20, is het oudste nog in bedrijf zijnde winkeltje in Ede. In 1904 begon Lammert van de Bospoort deze kruidenierswinkel in het centrum van Ede. In 1974 deed zijn dochter Bartje de deur van de winkel definitief op slot. Zij bleef daarna tot haar dood in 1997 in het woongedeelte van het pand wonen. In het winkeltje bleef het complete interieur staan, zelfs de oude (verpakte) voorraad zoals sigaretten, zeep en koffie.

De Driehoek (open van 11-16 uur)

Gelegen aan de Driehoek 32. Deze vermoedelijk 18 eeuwse Hallenhuisboerderij met een wolfsdak werd tot 1936 bewoond door de familie Hendriks. Daarna tot 1974 in gebruik als historisch museum van de Vereniging Oud Ede. De huidige eigenaren C. Peen en W. Kuster stellen hun boerderij open en willen hier alles over vertellen.

OUDE KERK (open van 11-16 uur)

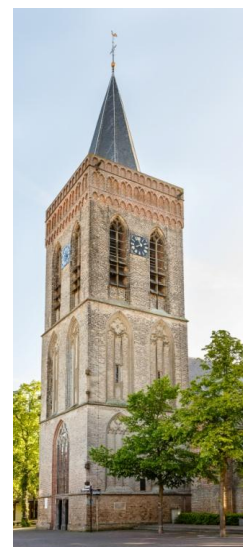
Tijdens Open Monumentendag opent de iconische Oude Kerk haar deuren voor publiek! Dit rijksmonument uit de 15e eeuw is het oudste gebouw van Ede en ademt geschiedenis. Bewonder de middeleeuwse toren, luister naar het verhaal van de klokken en ontdek de bijzondere details van het eeuwenoude interieur. Vrijwilligers staan klaar om je rond te leiden en je mee te nemen in de rijke historie van deze unieke plek in het hart van Ede.

TOREN OUDE KERK (open van 10.30-12.30 13.30-15.30 uur)

Ooit Ede gezien vanaf het oudste uitkijkpunt? Dit is uw kans, bekijk Ede vanaf de omloop van de kerktoeren op deze Open Monumenten Dag. Gidsen van St. Recreatie Veluwe & Vallei zijn aanwezig om antwoord te geven op je vragen. Wenteltrap, beiaardier, het carillon, welk gebouw staat waar gezien vanaf de omloop?

Vanaf 10.30 uur tot 12.30 uur en van 13.30 uur tot 16.00 uur bent u van harte welkom. Per keer kunnen maximaal 15 personen (6 jaar en ouder) mee, aanmelden in de hal van de toren. Kinderen vanaf 6 jaar mogen alleen mee onder begeleiding van een volwassene. **ABSOLUUT GEEN TOEGANG VOOR KINDEREN ONDER DE 6 JAAR.**

Let op: dit is niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn of hoogtevrees hebben

CONCORDIAMOLEN en KEETMOLEN (open van 10-16 uur):

Keetmolen1988

De Keetmolen, Stationsweg 118 (in zijn bestaan ernstig bedreigd) en de Concordiamolen, Accesweg 2 (zijstraat van de Molenstraat) zijn in werking en open voor bezichtigingen en de molenaars vertellen uitgebreid over de werking van de molens. De Edese molens zijn onderling totaal verschillend, zowel qua bouwstijl als werking. Een bezoek aan de Keetmolen wordt opgeluisterd door mooi accordeon spel.

Concordiamolen 2022

DOESBURGERMOLEN / OOGSTFEEST (open van 10-16 uur):

Doesburgermolen 2022

Ook de Doesburgermolen aan de Doesburger Molenweg 2 is in werking. Deze molen is gebouwd rond 1620 op de plek van een oudere molen. Rondom deze molen wordt een markt gehouden met streekproducten. Daarnaast worden er diverse demonstraties gegeven van historische (landbouw)werktuigen en oude ambachten. En de molenaars bakken heerlijke pannenkoeken!

Klassendag op 12 september

Puzzelwandeltocht

Voor de klassendag op 12 september heeft de vereniging een puzzelwandeltocht samengesteld. Scholen die deze tocht willen lopen kunnen zich melden bij gemeentearchief@ede.nl o.v.v. klassendag.

*Alle opgestelde monumenten landelijk en voor de gemeente Ede kunt u vinden via deze **QR code**.*

De Vereniging Oud Ede houdt de geschiedenis van Ede levend. Zij doet historisch onderzoek en publiceert daarover in De Zandloper. Samen met het Historisch Museum Ede waakt zij over het culturele erfgoed van de gemeente Ede. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de website: www.oudede.nl

